

„Bodite bolj varčni s časom nego s katerokoli drugo stvarjo, ker čas je blago, iz katerega je narejeno življenje.

Koliko obžalovanja, koliko kesanja v srcu nas stane, ako pozabimo to sveto resnico!

Kakó so mislili in čutili „veliki“ ljudje.

Izkušnja nas uči, da zmernost v jedi in pijači nam daje zdravje bolj nego vsaka druga reč; množina jedi in raznovrstnost teh le škodi želodcu in otemni razum, čegar čistost je odvisna baš od jedi.

Platon.

Gospodstvo, bogastvo potrebuje ljubeznjivosti, da se mu odpusti sijaj; ponos (ne zamenjajte ga z oholostjo!) prija le slabi sreči ter dela, da jo spoštujemo.

B. de Stassart.

Preziraj enako one, ki se ti laskajo kakor one, ki te varajo. Prvi in drugi škodijo onemu, ki jim veruje.

Izokrat.

Če se ti kdo preveč klanja, bodi si v svesti, da se klanja nečemu drugemu, kar gotovo nisi ti.

Izokrat.

Ambicioznost je plašna, kadar išče, ponosna in drzna, kadar najde.

S. Gregorij.

Le narodna literatura utrjuje narod in ga dela nesmrtnega, seveda toliko, kolikor so nesmrtna človeška dela.

Palma.

Sè samo suho znanostjo in učenostjo bi ostalo človeštvo vedno nesrečno; le lepa umetnost sladi nam življenje.

G. Rovani.

Toileta je okvir več ali manj vreden, bolj ali manj okusen, od katerega je včasih odvisen uspeh pa tudi osoda predmeta, kojega oklepa.

Markiza di Riva.

Materam v svarilen vzgled.

Duhovita *Markiza di Riva* je pisala v izborni knjigi „Natura ed arte“:

„Kakoršna mati, taka hči“, pravi star pregovor. Ali vselej ta pregovor ni resničen. Me, ki smo trpele, bojevale se, potile, jokale; me delamo brez počitka, ker hočemo, da bi naši otroci imeli prijetnejše življenje in da bi bili oproščeni onih prevar, kojih je bilo polno naše življenje.

Me ženske, ki smo hodile med trnjem in robidovjem, sanjamo za deklice, ki nas bodo nadomestovale o samih rožah, katerih me nismo mogle trgati.

Da, zanje radosti, časti, bogastva in zdravja!

Kaj je ubogi materi borna in mučna osoda, ako

imajo vsaj hčere nekaj onih dobrot, katere bi bila pač ona morala imeti, a katerih ni uživala.

In žal! Matere hoteče imeti v svojih hčerah posestnice, učene in srečne dame, veliko mater dobiva mesto srečnih hčerâ, o katerih so sanjale, le — žen, ki niso na svojem mestu.

V slepi ljubezni, želeče odpoditi oblake z belih in čistih čel svojih deklic, braneč, da bi njihove nežne ročice prijele za delo, ki se zaslepljenim materam ne zdi primerno za njih ljubljenske, mnogo taci *poštenih mater* je dalo svetu dosti *nepoštenih hčerâ*.

Mesto, da bi ustvarile gospe iz čistega, ustvarile so punčike iz ponarejenega zlata!

Navajene pečati se le z lastno izobrazbo (ki je večinoma jako površna tudi, ako ima učiteljsko diplomu) rudé taka dekleta, ker je njih mati nižja, ako jih spremlja tija in sem, borno oblečena.

Ne zabim nikdar dekleta, katerega sem poznala pred mnogimi leti. Njena mati je bila pridna in ponižna šivilja: hodila je šivat po hišah. Grda, suha, malokrvna se je poročila jako pozno s čevljarjem, ki ni bil ni lep ni več mlad. Otrok se nista nadejala; ona je hodila kakor doslej po hišah, on pa je tolkel po podplatih ter vstajal gledat ali vre skromna juha za skromno kosilce.

Nepričakovano ju je Bog obdaril z dekletcem. Ker je bila mati bolehnâ, najela sta krepko kmetico za novorojenko, in ni bilo ni finih jedil ni darov za dojko dovolj. Vse, kar sta si prihranila, vse je šlo v onem času, dasi sta delala sedaj s podvojeno močjo. Samo, da bi se Ameliji (tako so zvali otroka) godilo dobro. Po dojki treba je bilo dekleta, da bi pazilo na otroka. Bog zna, koliko sta žrtvovala ona dva zato! Dekletce je pa rastlo ter bila kakor gospodičina, kateri se je moralo vstreči v vsem.

Zánjo je bila vedno posebna jed; v tem, ko se je oče hranil le s fižolom in mati se branila hrane po hišah ter mesto nje prosila rajši toliko odškodnine v denarji, imela je Amelija vedno, vsak dan svoj boeufsteak, ki je plaval v surovem maslu, jajca vedno sveža in vino v butilkah.

„Kdo je spil moje vino? Manjka ga nekaj!“ kličala ja včasih mala egoistka. „Nobeden se ga ni dotaknil, angelj moj“, odgovarjala je dobra, predobra mati, smehljaje se, „oče in jaz pijeva vodo, to veš“.

In pravila je srečna mati to stvar naprej kakor nekaj izrednega o svojem otroku.

Z desetim letom je Amelija že deklamovala in sestavljala pesni (Bog moj, kakove pesni!). Ali vsaka napaka, vsaka neumnost bila je za stariše nov čudež, ki so že bili stari sedaj, a tem bolj srečni po čudežnem onem otroku.

Kaj njima to, da je bila drzna? Imela je toliko razuma in bila je takó naobražena! Grd značaj! Seveda bila je živahna, ker nista štedila ni denarja ni truda, da je zrastle krepka in zdrava. In naposled bila je tako lepa! Lepa je bila res, to se mora reči.

Nekega dne se je vanjo zaljubil mladenič, ki je bival njim nasproti. Zaljubil se je vanjo, ki je imela

goste, plave lase, počesane vedno po najnovejši modi, pás ozek kakor osa v onih oblekah, katere je tako spretno izdelovala njena mati.

Prosil jo je za ženo. Bil je strojevodja pri železnici in vse ga je rado imelo, ker je bil priden, trezen, skromen. Ali ... imel je ocrnele roke od svojega rokodelstva, in dekletu, ki je sanjalo ves drugi ideal, ni uga-jal in odbila ga je. Stariši se niso protivili, kakó neki, ko njiju hči razumi vendar več nego oni! Potem — — potem sta se seveda kesala, ko jima je ušla necega dne z nekim trgovskim pomočnikom, ki je bil ves parfumovan, namazan in sè zavihanimi brčicami, a se je kmalu vrnila sama.

Gorjé, ako niso hčere vaše na pravem mestu!

Materna ambicioznost, dasi je vredna spoštovanja, ne sme prestopiti mej. Za njenim krogom, za mejo tam je ból in čestokrat nepoštenje.

Kmetica imej doma svoje dekletu in ne daj ga služiti v mesto; delavka izuči svoje dekletu kakega rokodelstva ter ne dovolj, da sanja o stvareh, katerih ne more nikdar doseči!

In ti meščanska mati nauči svoje hčere ekonomije, reda ter vsposobi jo, da lahko pomaga rodbini!

Márica.

Književnost in umetnost.

Govekarjeve novelice. Radi ocene, katero sem napisala v zadnji št. „Slovenke“ o „Salonski knjižnici“, mi je došlo od raznih strani od možkih in ženskih obilo očitovanj. Mislim, da me ali oni niso dobro umeli ali da sem se jaz izrazila tako neumevno. Ker ne maram tritati dragocenega prostora s polemikami, katere bi ne koristile nikomur, nočem tudi natisniti ne vseh contra in tudi ne kar je pro.

Odgovarjam kratko tu le na mnoge napade, kakor češ, da sem jaz knjižico hvalila in priporočala. Kaj sem hvalila in kaj priporočala, čitajte pazno, prosim! Hvalila sem Govekarjevo spretnost ter rekla, da mu nihče ne more odrekati talenta, dási on sam ve (in nadejamo se za gotovo), da bode isti talent še boljše vporabil. Čemu udrihati po prvencih, ki se kažejo kot taki le v tem, da je preveč mlade, vroče krvi v njih, po tehniki pa ne, vsaj po veliki večini ne? In Govekar sam kot talent in duhovit človek ve, da je na tem polji kmalu pri konci, da na tem polji mu ne preostaje več mnogo, da se bode moral tudi on vglobiti bolje v človeško dušo ter pogledati kaj se godi tam notri, kakor delajo vsi najmodernejši realisti. Francozi, Rusi, Italijani in tudi naše bratje Hrvati. Tudi v nas že jako spretno opisuje človeška čustva v poslednjih številkah „Ljub. Zvona“ Karol Dolenc. Res, lepo! V srcu, v duši, tam je toliko življenja, toliko misli, toliko želj, čustev, sreče, hrepenenja, bóli, prevare, da je ne popišejo milijoni pisateljev.

Za snov Govekarjevih novelic se nisem ogrela in bi se ne mogla; priporočala sem pa podjetje vrlega

Gabrščka, ker upamo, da ni ta knjiga prva in zadnja, katero izda „Salonska knjižnica“ in da dobimo baš iz te biblioteke še mnogo lepega in zanimivega in v svesti sem tudi, da nam baš to podjetje prinese kako Govekarjevo delo, ki vtolaži vse razburjene duhove ter zatemni celó to zbirko njegovih prvencev, nas pa osvedoči, da Govekar motri s paznim očesom napredujoče svetovne literature — p r a v i realizem in naj so mu vzgled tudi sami Francozje.

Da bi se navezal pa samo na enega — nikar! Oh, najnovejši francoski realizem kako je krasen, kako je fin! Seveda je ono čtivo Lotija, Bourget-a, Margareta le za izbrano boljše občinstvo, ker ne zahaja v cenenih knjigah v vsako koč, kakor neke vrste romani in slišala sem tudi, da morajo prevajalci drago, jako drago plačevati, ako hočejo kaj takega prevesti. A dási je čtivo drago, dosegle so knjige že jako veliko izdaj.

Pisalo se mi je tudi, zakaj nisem nasvetovala mesto „Karenine“ „Vojno in mir“. Zato, ker sem si mislila, da poreče naš svet: „Kaj bobna vedno le v ta roman, ali ne pozna družega, da vedno imenuje le tega?“ Seveda bi prevod „Vojne in mira“ bil še imenitnejši.

G. Govekar je preveč duhovit človek, da bi mi zameril moje opazke, saj jaz nisem svetovala, omenila sem le, kar je tako krasno in kar mi tako nepopisno ugaja, onim, ki so me grajali, mislim, da tudi vedó sedaj pri čem so.

Márica.

Kratka slovnica ruskega jezika. (Краткая грамматика русского языка). Sestavil: M. M. Hostnik in *Ročni rusko-slovenski slovar* (Пруной русско-словенский словарь). Sestavil isto tako M. M. Hostnik. Obe knjigi izideta v kratkem skupno; tiskata se že v „Goriški tiskarni“ A. Gabrščka v Gorici. Knjiga bode obsegala okoli 27 tiskanih pol, oziroma blizo 500 stranic navadne slovanske oblike. Opozarjam že sedaj naše slovensko ženstvo na to knjigo; naroči naj si jo vsaka inteligentna ukaželjna Slovenka in s pomočjo obeh sestavkov umela bode skoro prekrasno ruščino.

Propali dvori, povest, spisal Janko Leskovar.

O svojem času sem ocenila in priporočala imenovano knjigo, katero je izdala „Matica Hrvatska“. Prekrasna je ta povest in tako fina, da jej je težko dobiti para. Da je bila in je moja hvala opravičena, dokazujejo tudi drugi kritiki n. pr. Sarajevska „Nada“. Obširna ocena prinaša najprej sučet cele povesti, potem pa dodaja kritik:

„Ako iščejo Leskovaru uzora radi fine analize, v kateri se kaže pravega mojstra, mislim, da mu jih v obče ni treba iskati, najmanje pa v Francozih. Leskovar je proučil ljudski duh, vglobil se v njegove podrobnosti in v razvitek naših čustev. Ta čustva se kažejo v malenkostih, kojih ne more opaziti navadni duh, ali umetniku ne ubeže. Besedica, okret, pogled, posmeh, pa celó sam molk izdaja včasih več nego kateri koli govor. S tega pogleda je Leskovarova povest sorodnejša z ruskimi nego s francoskimi povestimi. Ruski pripovedovalci so v tem mojstri in za vzgled samim Francozom. Realističnemu pisatelju iskati uzora, to je toliko, kolikor odrekati mu